

Ślązaczek

Śląskie tradycje:

TYTA – róg obfitości wypełniony takociami, dzieci go otrzymują w pierwszej klasie, pierwszego dnia w szkole. Niekiedy jest związany wstążką.

ROCZEK – wróżenie w dniu, kiedy dziecko ukończy roczek (jak sama nazwa mówi). Przed dzieckiem kładzie się trzy lub dwie rzeczy. Ta rzecz, którą dziecko weźmie lub dotknie, oznacza, z przymrużeniem oka, jaki będzie wykonywał w przyszłości zawód. (np. moneta = bankier)
Przed chłopczykiem
NAJCZĘŚCIEJ kładło się młotek i karty, a przed dziewczynką nici i ubranko.

Filip Popielak 6a

Ślonsko familija przy stole

NA COŁKIM ŚLONSKU W NIEDZIELA BABY WARZOM ŚLONSKI ŁOBIOD. PIERWY PODAJOM NUDELZUPA, A NA DRUGIE KLUSKI (GUMIKLYJZY ABO CZORNE) Z ZOŁZOM, ROLADA I MODRO KAPUSTA, A DO PICIA KOMPOT. KOMPOT WARZOM Z ROZMAITYCH OWOCÓW: JABEK, SZTACHLOKÓW, RABARBRA, EDBERÓW I INSZYCH.

ŚLONZOKI ŁOBCHODZOM GYBURSTAG. GODO SIĘ, ŻE SOLENIZANT NIE MUSI PROSIĆ NA GYBURSTAG, GDYŻ PRZYŁAŻOM TE GOŚCIE, KERE CHCOM POWINSZOWAĆ I PODAROWAĆ GYSZYNKI. NA BYZUCH NIKT SIĘ NIE ZAPOWIADO, A KIEDY PRZYDZIE, TO ZJE KOŁOCZ, KĄSEK TORTYNSZTIKA I INNE MASZKETY.

Natalia Bartosińska 7d

Łonaczyć - czyli moim zdaniem najciekawsze śląskie słowo. Łonaczyć jest bardzo specyficznym czasownikiem, a swoją niepowtarzalność zawdzięcza swojej wieloznaczności. Może być użyty jako zamiennik do prawie każdej czynności. Gdy moja oma idzie do kuchni i mówi: „Byda łonaczyć”, to mogłem się domyślić, że chodzi o gotowanie, smażenie kotletów albo obieranie kartofli. Kiedyś zepsuła mi się ładowarka, to dziadek mówił: „Dej to ci złonacza” czyli naprawię. W języku polskim nie ma takiego słowa - zamiennika, co czyni go jeszcze bardziej specyficznym i ciekawym.

Maciek Wzięch 8b

Wszystkich Świętych u nas i w innych krajach

1 listopada obchodzimy Uroczystość Wszystkich Świętych. Idziemy na cmentarze, odwiedzamy groby, wspominamy swoich bliskich, którzy odeszli i zapalamy znicze. W tym czasie odbywają się Msze święte za zmarłych, za bohaterów wojennych czy też działaczy społecznych. Każdy z nas wie, jak to święto obchodzimy w Polsce, ale jak to wygląda w innych krajach?

Meksyk: Będąc dwa dni w Meksyku (1 i 2 listopada), natkniemy się na święta nazywane DIA DE MUERTOS. 1 listopada odbywa się EL DIA DE INOCENTES (Dzień Niewiniątek), wtedy modlimy się za zmarłe dzieci. Głównym symbolem tego święta jest calavera (czaszka). W domach spożywa się calaveras de dulce – czaszki- ciasteczka z czekoladą. Chętnie zajada się też słodkie pieczywo tzw. Pan de muerto.

Groby są ozdobione różnymi kolorowymi kwiatami i często widnieją tam zdjęcia nieżyjących. Składa się tam jedzenie, picie i ulubione przedmioty. Znana jest też bajka „Coco”. Opowiada ona o chłopcu żyjącym w Meksyku, który dostał się do świata zmarłych. Oprócz tego, możemy obejrzeć w sposób animowany, jakie w tym dniu są obrzędy.

Hiszpania: W Hiszpanii jest święto EL DIA DE TODOS LOS SANTOS. Tak jak w Polsce, zwyczajem jest chodzenie na cmentarze, aby się pomodlić. Jest to trochę utrudnione, bo wygląda to tak, jakby ktoś odwiedzał park z wielopiętrowymi grobowcami. Zamiast zniczy tamtejsi ludzie zapalają elektryczne lampki. W tym dniu spożywają bardzo ciekawe potrawy. Hiszpanie pieczą zaduszone pieczywo, wypiekają kulki panellets (w składzie znajdziemy bataty, mielone migdały i pestki pinii), gotują gulasz z dyni. Natomiast na 2 listopada przygotowują ciastka huesos de santo tzw. „święte kości”, które zjada się po powrocie z cmentarza.

Stany Zjednoczone (USA): W Stanach Zjednoczonych 31 października, zazwyczaj wieczorem, obchodzone jest święto HALLOWEEN. Wtedy dzieci przebijają się wampiry, czarownice, potwory czy mumie, aby (według wierzeń) odstraszyć duchy. Organizowane są różne zabawy: Trick or treat (cukierek albo psikus), apple bobbing (gra, gdzie trzeba wyłowić jabłko z miski bez użycia rąk) lub przeskakowanie przez świeczki. W Halloween obok domów można zobaczyć różnorodne dekoracje, np. wydrążone dynie z groźnymi minami.

Portugalia: W Portugalii również obchodzony jest Dzień Wszystkich Świętych i ma wiele zwyczajów np. „Pao-por-Deus” czyli „chleb dla Boga”. Jest to ciasto, które rozdaje się ubogim. Tego dnia dzieci chodzą w grupach po domach, śpiewając tradycyjne piosenki. Nagrodą dla nich są owoce, ciastka, migdały. Z czasem ta tradycja upodobniała się do gry „cukierek albo psikus”.

Chiny: Chińczycy oprócz Dnia Wszystkich Świętych mają jeszcze dwa ciekawe święta: Qingming (Święto Przodków) od 5 do 7 kwietnia i Zhōngyuanjì (Święto Głodnych Duchów) 15 lipca.

W Święto Przodków w Chinach sprząta się groby, a najstarszy członek rodziny zapala świeczki, aby zyskać szczęście w następnym roku. Wyznaniem jest myśl, że po śmierci bliscy zmarli prowadzą drugie życie. Na stole często pojawia się jedzenie, a obok... prochy zmarłego. W ten sposób „uczują” z bliską nieżyjącą osobą. Poza miastami pali się kartonowe modele domów, samochodów, pieniędzy, by w zaświatach zmarłym niczego nie brakowało.

Według Chińczyków w Święto Głodnych Duchów w lipcu duchy przybywają na 30 dni, żeby odwiedzić żyjących ludzi. Podobno przychodzą tam, w poszukiwaniu jedzenia i picia. W tym czasie w Chinach ludzie modlą się, składają dary i palą kadzidła. Inaczej niż w Qingming, w to święto modlą się za wszystkich zmarłych, a nie tylko swoich bliskich.

Oliwia 5a

Pencil Sketch, czyli jak z obrazka zrobić szkic!

Wiele osób chciałoby pięknie coś umieć naszkicować lub chociażby nawet zrobić samemu ładną tapetę na swój komputer. Dlatego też przychodzę do Was z tym artykułem. A zatem, przejdźmy do tematu, zajmiemy się dzisiaj narzędziem, jakim jest pencil sketch. Dzięki niemu możemy zrobić własny szkic. W tym celu musimy sobie znaleźć jakiś obrazek. Ja, aby wam pokazać, jak to działa, wybrałem zdjęcie naszej szkoły (Obrazek 1).

Obrazek 1

Aby zacząć przerabiać obrazek na rysunek, musimy wejść na podaną stronę www.pencilsketch.imageonline.co. Następnie musimy załadować zdjęcie. Pod zdjęciem będzie można zobaczyć suwak, dzięki niemu będziemy mogli ustawić to, jak bardzo dokładny ma być nasz szkic. Przykład można zobaczyć poniżej:

Obrazek 2, Suwak ustawiony na 3

Obrazek 3, Suwak ustawiony na 14

Następnie klikamy niebieski przycisk z napisem pencil sketch, a potem przycisk download. Zapraszam do przetestowania narzędzia!

Jan Kołodziej 8c

CZY WIESZ ŻE

Sztuczce zmieniają smak posiłków. Naukowcy z University of Oxford prowadzili w tym kierunku badania i ustalili, że waga, kolor, rozmiar sztuczców wpływają na odczuwany smak podczas konsumpcji, np. ser nabijany na nóż ma smak bardziej słony, niż jedzony z widelca czy wykałaczki, a małe tyżeczki wzmacniają smak słodki. Można tutaj wysunąć wniosek, że mózg ocenia pokarm, zanim trafi do ust.

Jan Kołodziej 8c

Legenda o Meluzynie

Dzisiaj opowiem wam historię o MELUZYNIE. Postać wyglądała jak syrena, jednak nie była w niej łuska, tylko włosy watała na wietrze. Do dziś starsi mieszkańcy Śląska mówią podczas burzy: „ Jak Meluzyna tańczy!” Legenda mówi o kobiecie, która była bardzo piękna. Przez swoją pychę i grzechy została ukarana. Teraz błąka się po świecie. Kiedy Meluzyna nadchodzi, idzie wichura i burza. Gdy było słyhać jak śpiewa lub gwizdże (czyli jak wiał wiatr), trzeba było wyrzucić szczyptę soli lub mąki, żeby mogła nakarmić swoje dzieci. Inna wersja mówi, że Meluzyna, która chciała mieć 100 koszul, nic innego nie robiła niż szycie koszul. Nic ją innego nie obchodziło. Więc kiedy już je wszystkie uszyła, głos w wietrze powiedział: „Wszystko, co uszyłaś, porwę ci!”. Wiatr wtedy porwał wszystkie koszule razem z nią i teraz się błąka w wietrze po całym świecie.

Filip Popielak 6a

Nasz szkolny Klub KMO zaprezentował się na 5. Śląskim Festiwalu Nauki w Katowicach

Nasz szkolny Klub Młodego Odkrywcę Młody Naukowiec ZSiP1Katowice zaprezentował się podczas 5. Śląskiego Festiwalu Nauki w Katowicach w dniu 10.10.2021. Przez dwie godziny nasi członkowie prezentowali swoje prototypy wind (mechaniczna, hydrauliczna) oraz zestaw do detekcji zanieczyszczeń powietrza. Młodzi Naukowcy sumiennie odpowiadali na pytania małych i dużych uczestników festiwalu, którzy podeszli do naszego stanowiska. To było kolejne spotkanie z publicznością Naszego Klubu.

Zaczynamy przygotowania do następnych naszych aktywności!

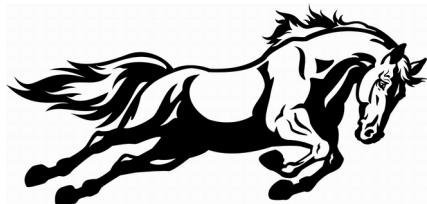
Spotkania Klubu Młodego Odkrywcę: wtorek g.14.45-15.30

Jeśli chciałbyś/chciałabyś zasilić NASZ ZESPÓŁ, zapraszamy. Zapisy u Pani dr Joanny Greckiej-Otremby (fizyka), s.0-8.

NASZE ZAINTERESOWANIA

Początki jazdy konnej

Siodłanie konia - potrzebne rzeczy:

Dla kucy potrzebne będzie:

- Ogłowie, czaprak, podkładka żelowa/misiowa, popręg, podogonie/ lub bez (np. do skoków), siodło, kantar, uwiąz.

Dla koni potrzeba:

- Ogłowie, czaprak, żelu/podkładki misiowej/ lub bez, siodła, popręgu, kantara, uwiąz.

Siodłanie:

Przywiązujemy konia na uwiąz i kantar. Następnie oczyścimy zwierzę dokładnie pod popręgiem, aby nie było otarć. Gdy koń jest czysty, zaczynamy siodłać. Najpierw czaprak, następnie podkład żelowy lub podkład misiowy. Delikatnie kładziemy siodło, zapinamy podogonie (jeśli jest potrzebne) i lekko zapinamy popręg na pierwsze dziurki, aby koń nie był za bardzo ściśnięty. Ściągamy kantar i zakładamy ogłowie. Zapinamy mocniej popręg. Czas zacząć jazdę!

Początki jazdy:

Najpierw lonża, musisz nauczyć utrzymać się w siodle. Gdy będziesz już to umiał, możesz zacząć jeździć stępem (chód konia). Jeśli chcesz skręcić w lewo, musisz delikatnie pociągnąć lewą wodzę i docisnąć prawą tydkę do boku konia. Jeśli chcesz skręcić w prawo, trzeba delikatnie pociągnąć wodzę w prawo i przyłożyć do boku konia lewą tydkę. Pamiętaj, bądź delikatny, bo wędzidło, które koń ma między zębami jest metalowe!

Początki kłusu

Docisnij tydki i mocno rusz biodrami do przodu, jeśli koń nie zacznie kłusować, to w miejscu tydki użyj delikatnie palcata. Gdy koń zacznie kłusować, zacznij anglezować, podnoś się, gdy zewnętrzna noga konia jest z przodu, a opadaj, gdy zewnętrzna noga konia jest z tyłu. W kłusie ćwiczebnym nie wstawiamy z siodła- wysiadujemy, czyli siedzimy w siodle i pochylamy się do tyłu.

Jak zmienić nogę, gdy koń kłusuje na nieprawidłową nogę?

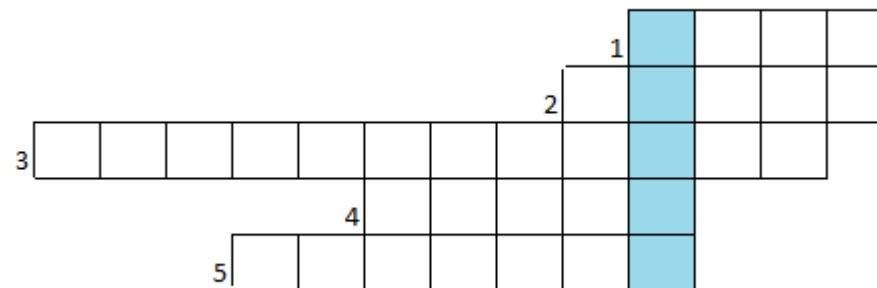
Usiądź w siodło i przeczekaj jedno ponoszenie (jeden takt). Jeśli dobrze zmienisz nogę, powinieneś się podnosić, gdy przed zmianą nogi opadałeś. Udało ci się zmienić nogę? Nie? Nic się nie martw 😊 NA początku nie jest to takie łatwe- potrzebujesz czasu.

Słowniczek

- Wolta- koło
- Pół wolta- zmiana kierunku
- Stęp- wolny chód konia
- Kłus- średnio szybki chód konia
- Galop- szybki chód konia
- Łydki- część nogi pod kolanem nad stopą
- Zad- pupa konia
- Anglezowanie- rytmiczne podnoszenie się i opadanie w siodło
- Kłus ćwiczebny- podczas kłusu odchył się do tyłu, siedź głęboko w siodle i nie odrywaj pupy od siodła.
- Pótsiad- złap się mocno tydkami, delikatnie unieś się do góry nad przednią część siodła (przedni tęg) i pochyl się delikatnie do przodu

Powodzenia, ciekawe co zapamiętałeś?

1. Średnio szybki chód konia.
2. Inaczej koło na ujeżdżalni.
3. Podnoszenie się i opadanie w siodło.
4. Część nogi człowieka, dzięki której kierujemy koniem.
5. Pod sam koniec siodłania zakładamy koniu na głowę.

Odpowiedzi:

1. Kłus
2. Wolta
3. Anglezowanie
4. Łydki
5. Ogłowie